

Skoleanlegg for framtiden

– fleksible, bærekraftige og tilgjengelige for alle
Nasjonal konferanse for skoleanlegg
Quality Hotel Fredrikstad, 21.–22. september 2010

Velkommen til den årlige nasjonale konferansen om skoleanlegg i Fredrikstad!

Tirsdag 21.–onsdag 22. september 2010
Quality Hotel Fredrikstad

Utdanningsdirektoratets rådgivningstjeneste for skoleanlegg har gleden av å invitere til den 8. nasjonale konferansen om skoleanlegg. Konferansen er en viktig møteplass for alle som er interesserte i utvikling av gode skoleanlegg; et sted hvor en kan få nye impulser og knytte nye faglige kontakter. Konferansen retter seg mot eiere (politiske og administrative), skoleledere, lærere, forskere, forvaltere, brukere og andre planleggere av skoleanlegg. Det vil bli mange spennende foredrag. Opplegget vil for en stor del følge opplegget for tidligere års konferanser.

Fredrikstad kommune har bygd ut og rehabilitert en rekke av sine skoler de siste årene, i tråd med behov i gjeldende og framtidige læreplaner. Østfold fylkeskommune arbeider aktivt for et attraktivt videregående opplæringstilbud med god kvalitet og trygt miljø og er pilotfylke for universell utforming. En undersøkelse gjennomført av TNS Gallup på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet viser at Østfold er fylket med flest godkjente grunnskoler (100 prosent) og videregående skoler (100 prosent) etter lov om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv § 6.

På ettermiddagen dag 1 er det lagt opp til befaringer av flere skoleanlegg i Fredrikstad og Østfold. Her vil det bli rikelig tid til å kunne stille spørsmål og drøfte ulike løsninger. På formiddagen dag 2 blir det fire parallelle sesjoner hvor en går mer i dybden innenfor temaene "Fra klasserom til fleksiskole", "Universell utforming av skoleanlegg", "Skolen som flerbruksanlegg" og "Bærekraftige skoler".

Utdanningsdirektoratets rådgivningstjeneste for skoleanlegg arrangerer konferansen i samarbeid med Fredrikstad kommune og Østfold fylkeskommune. Norsk Kommunalteknisk Forening, Bygg og Eiendom, er teknisk arrangør.

Program tirsdag 21. september 2010

Møteleder: Trond Fjeld, Utdanningsdirektoratet

09:00	Registrering og kaffe på hotellet
10:00	Åpning v/ Anne Enger, Fylkesmann i Østfold
10:15	Velkommen til Fredrikstad v/ Eva Kristin Andersen, ordfører i Fredrikstad kommune
10:30	Musikalsk innslag v/ elever fra Cicignon skole
10:45	Skoleutbygging i Fredrikstad – fra skolebruksplan til skole tatt i bruk etter planen v/ Tor Ivar Strand, Seksjon for utdanning og oppvekst og Viggo Haugland, Utbyggingsavdelingen, Fredrikstad kommune
11:15	Skolebyggprosjekter i Østfold: fint blir det - men gir det bedre karakterer og mindre frafall? v/ fylkesdirektør Egil Frode Olsen i Opplæringsavdelingen, Østfold fylkeskommune
11.45	Elevene er i flertall! v/ elev- og lærlingombud Rune Vold Vallner i Østfold fylkeskommune
12.05	Trivsel i skolegården v/ Kjartan Eide fra Kjetil & Kjartan
12.25	Praktiske opplysninger v/ møteleder
12.30	Lunsj på hotellet
14.00	Skolebesøk Oppmøte til alle besøkene utenfor hotellet

Cicignon skole (gangavstand)	Kvernhuset ungdomsskole (buss)	Rød skole, Hauge skole og Torsnes skole (buss)	Kirkeparken videregående skole (buss)
Fagtema for befaring: Fra tradisjonell skole til nytt fleksibelt og annerledes skolebygg - prosess, involvering, implementering og erfaring med fleksibelt skolebygg.	Fagtema for befaring: Brukermedvirkning i planperioden Skolebygget som læremiddel	Rundtur	Fagtema for befaring: Skolerehabilitering og – bygging i et gammelt bymiljø
Orientering v/ rektor, omvisning, fagtema og diskusjon, enkel servering			

Beskrivelse av skolene:

Cicignon skole er en urban skole med ca 530 elever på 1.-10. trinn. Skolen er kjent som den "Gule anstalt" i Fredrikstad og har bygningsmasse fra 1867, 1923 og 1974 hvorav store deler av fasadene er vernet. I januar 2009 stod skolen ferdig totalrehabilitert og utbygget for 251 mill kr. Areal for totalrehabilitering var 5500 kvm, areal med nybygg 3300 kvm. Skolen har stor variasjon av rom og romtyper med ulik størrelse og funksjon, noe som gir mulighet for fleksibel organisering. Skolen har også en flott kulturarena sentralt plassert i bygget. Skolen mottok Arnebergprisen 2009. Rektor Iacob Nordby er vert for befaringen.

Kvernhuset ungdomsskole ble tatt i bruk i januar 2003. Byggekostnader for hele skoleanlegget var 201 mill kr. Skolen har ca. 500 elever. Hovedideen bak utformingen av skolen var å gjøre minst mulig inngrep i eksisterende landskap og utnytte de naturlige ressursene tomta hadde. Fredrikstads status som miljøby og tenkning rundt bærekraftig utvikling, var utgangspunkt for planleggingen og byggingen av skolen. Skolen har mottatt priser for sin arkitektur og miljøprofil. Rektor Steinar Ekeberg er vert under befaringen.

Rød skole er en skole med 1.-7. trinn og ca. 350 elever. I 2005 ble deler av skolen sanert, og det ble bygget nytt bygg på 2000 kvm som inneholder undervisningsarealer for mellomtrinnet. Dette gjaldt kunst- og håndverksavdelingen, kroppsøvningsavdelingen og biblioteket. Kostnadsramme 50 mill. kr. Nybygget inneholder en spennende og utfordrende organisering av undervisningsarealene med lukkede baserom og åpne prosjektsoner fordelt på to plan. Etter fem års bruk har det vært nødvendig å gjøre bygningsmessige tiltak i de åpne prosjektsonene pga. akustikk. Rektor Erik Lind er vert for befaringen.

Hauge skole er en 1.-7.trinn skole med ca. 220 elever. Skolen ble totalrehabilitert og utvidet i 2007 for 41 mill kr. Skolen var før rehabiliteringen en tradisjonell klasseromsskole med store gangarealer og flatt tak bygget på 1970- tallet. Etter totalrehabiliteringen har skolen transparente trinn-/baseareal hvor også tidligere transport-/gangareal er ombygget og tatt i bruk som undervisningsarealer. Skolen har en spennende kulturarena basert på en tidligere gymsal. Vert for befaringen er rektor Knut Andersen.

Torsnes skole har ca. 150 elever fordelt på 1.-7. trinn. Skolen ble bygd i 1950. I 2008 og 2009 ble skolen totalrehabilitert/ombygget (ca. 2000 kvm) og utbygget (ca. 1600 kvm) med en kostnadsramme på ca. 82 millioner. Skolen har en spennende transparent klasseromsorganisering som gir mulighet for at elevene kan arbeide i egne base-/klasserom, samtidig som det er gode muligheter for samarbeid på tvers av klassene. Skolen har en stor og funksjonell kunst- og håndverksavdeling som er godt tilpasset nye krav i dette faget. Fungerende rektor Anne Grete Lindahl er vert for befaringen.

Kirkeparken videregående skole er en skole fra 1832 som i perioden 2005-2009 ble bygget ut og totalrenovert. Skolen, som består av tre eksisterende bygninger fra årene 1882, 1939 og 1965, gjennomgikk en omfattende oppdatering for å tilfredsstille skolens utvikling mht. programområder og bygningstekniske krav. Skolen utgjør i dag ca 23 000 m² (ca. 9 000 m² opprinnelig). Skolen ligger midt i sentrum av Moss omkranset av bl.a. Moss kirke og flere gamle ærverdige teglbygninger. Dette la sterke føringer for utbyggingen. Prosjektet har omfattet kjøp av eksisterende trebebyggelse, innpassing av lokaler for Moss Kunstforening samt utvikling av trafikkmønsteret i sentrum. Utbyggingsavtale med Moss kommune lå til grunn for utbyggingen.

Skolen har i dag ca 900 elever, men er dimensjonert for ca 1100 elevplasser innen studiespesialisering, studiespesialisering med formgivning, idrettsfag, musikk, dans og drama, restaurant og matfag, service og samferdsel og Tilrettelagt opplæring. Rektor Elisabet Gjerstad er vert for befaringen på skolen.

18:00	Tilbake fra befaringene
19:30	Aperitiff før middag
20:00	Middag på hotellet. Toastmaster fra Fredrikstad kommune Velkommen til Østfold! v/ Ole Haabeth, fylkesordfører i Østfold Kulturelt innslag fra Fredrikstad, Kulturelt innslag ved Åshild Skiri Refsdal, sang og Ellen Marie Carlsen, piano

Program onsdag 22. september 2010

09.00 PARALLELE SEMINARER PÅ HOTELLET

FRA KLASSEROM TIL FLEKSISKOLE Møteleder: Dan Lysne, redaksjonssekretær i rådgivningstjenesten for skoleanlegg	UNIVERSELL UTFORMING AV SKOLEANLEGG Møteleder: Hans Baalerud, redaksjonssekretær i rådgivningstjenesten for skoleanlegg	SKOLEN SOM FLERBRUKSANLEGG Møteleder: Siv Stavem, redaksjonssekretær i rådgivningstjenesten for skoleanlegg	BÆREKRAFTIGE SKOLER Møteleder: Per Daniel Pedersen, Asplan Viak AS, miljørådgiver og ingeniør
09.00			
Organisering av opplæringen i fleksible og varierte skoleanlegg v/ Beate Aske Løvteit, Norconsult og lærere fra to skoler i Bergen	Lovendringer; ny plan og bygningslov og ny diskriminerings- og tilgjengelighetslov v/ Oddvin Farestveit og Kristin Bille, Deltasenteret 09.30 Registrering av universell utforming i Rogaland v/ Helene Bjotveit, Rogaland fylkeskommune	Alle veier fører til Rommen! Planlegging og samarbeid om en skole som er åpen for hele Grouddalen v/ tidligere rektor Jon Langmoen, arkitekt Jon Inge Bruland i L2 Arkitekter og enhetsleder for ungdom, kultur og nærmiljø i Stovner bydel i Oslo kommune Anne-Berit Haavind	Rammebetingelser, tiltak og virkemidler i byggsektoren og lokal forvaltning. Nasjonale og internasjonale målsettinger på klima- og energiområdet v/ prosjektleder Elin Økstad, Klima- og forurensningsdirektoratet 09.25 Nye miljøkrav v/ overingeniør Brita Dagestad, Statens Bygningstekniske Etat
09.50 Pause			
10.00			
Prosesser med pedagogisk utviklingsarbeid før, under og etter innflytting v/ Beate Aske Løvteit, Norconsult og lærere fra to skoler i Bergen	Bruk av prosjekteringsverktøy gir resultat - universell utforming av skoleanlegg i Trondheim kommune v/ Solveig Dale, tidligere rådgiver universell utforming Trondheim kommune, nå Asplan Viak as 10.30 Erfaringer fra Rommen skole og kultursenter v/ arkitekt Jon Inge Bruland i L2 Arkitekter	Hundsund grendesenter - samlokalisering, sambruk og samhandling v/ kommunalsjef Øyvind Moberg Wee og representant for Hundsund Grendesenter	Kvernhuset ungdomsskole i Fredrikstad kommune v/ rektor Steinar Ekeberg 10.25 Nye Marienlyst skole i Drammen kommune, Norges første skole med passivhusstandard v/ arkitekt Henriette Salvesen i arkitektkontoret Div.A
10.50 Pause			
11.00			
Rektorrollen i en fleksibel skole v/ rektor Bjørn Bolstad, Ringstabekk skole i Bærum kommune	Lydforhold i skoler – romakustikk, lydisolasjon, støy og universell utforming v/ Tore Moen, Brekke & Strand akustikk AS	"Flyt!" Fyrstikkalleen 8-13-skole. Et skoleanlegg med flyt av kunnskap og mennesker, skole og lokalsamfunn v/ rektor Per Bjarne Elle, arkitekt Per Monsen fra Arkitektkontoret Gasa og prosjektleder for Undervisningsbygg Oslo KF Steen Blach-Sørensen	Fremtidens energikilder for Oslo skolen v/ eiendomsdirektør Marianne Stokkereit Aasen, Undervisningsbygg Oslo KF 11.30 Presentasjon av prosjektet Terra Lun v/ Lisa Henden Groth, Asplan Viak AS

12.00 Lunsj

Møteleder: Kari Anne Osborg, KS - Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon

13.00 Skoleeiers forpliktelser for et godt skolemiljø
v/ Johan Sverre Rivertz, Fylkesmannen i Hordaland

13.30 Skolegården - et rom for lek, læring og fysisk aktivitet. Tilfredsstiller skolegårdene barnas behov?
v/ Ingunn Fjørtoft, førsteamanuensis ved Høgskolen i Telemark

14.00 Frikvarter! - Refleksjoner over barn og utemiljø i relation til fremtidens skolegård
v/ Helle Nebeløng, landskapsarkitekt i Sansehaver.dk

14.30 Et skråblikk på skolen Kåseri v/ Kjartan Eide fra Kjetil & Kjartan

14.55 Avslutning v/ Trond Fjeld, Utdanningsdirektoratet

15.00 Slutt

Østfold fylkeskommune

FREDRIKSTAD KOMMUNE

Schweigaards gate 15 B
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefon 23 30 12 00
www.utdanningsdirektoratet.no
Utgitt juni 2010